

УДК 677.017.8

**ІННОВАЦІЙНИЙ ТЕКСТИЛЬ ІНТЕР'ЄРНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ:
АСОРТИМЕНТ, ВЛАСТИВОСТІ, СФЕРИ ВИКОРИСТАННЯ**

Г. О. ПУШКАР

Львівський торговельно-економічний університет

Як свідчить аналіз літературних джерел [1-4], останніми роками чітко намітилася тенденція постійного зростання обсягів виробництва і розширення асортименту різних за призначенням груп інноваційного текстилю та нанотекстилю інтер'єрного призначення. Збільшення попиту на інноваційні види інтер'єрного текстилю обумовлено суттєвим зростанням вимог споживачів до якісних інтер'єрних матеріалів і виробів із них.

Створення окремого сегменту вітчизняного ринку інноваційного інтер'єрного текстилю та інтер'єрного нанотекстилю, обумовлено низкою причин. Назвемо основні з них [4]:

- постійний ріст попиту на нові види інноваційного текстилю та інтер'єрного нанотекстилю різного цільового призначення;

- обґрунтована концепція розвитку асортименту, якості, безпеки і ринку інноваційного текстилю і нанотекстилю інтер'єрного призначення в Україні;

- обґрунтовано ризики, які виникають для здоров'я людини в результаті освоєння інноваційних нанотехнологій та виробництва нанопродукції, включаючи інтер'єрний нанотекстиль;

- узагальнені результати досліджень фахівців різного профілю (медиків, хіміків, біологів та інших) з метою мінімізації ризиків широкого використання інноваційних технологій для здоров'я людини ;

- виявлені та обґрунтовані суттєві переваги інтер'єрного нанотекстилю над традиційними його видами;

- вивчена та обґрунтована доцільність створення в Україні окремого сегменту ринку інтер'єрного інноваційного текстилю та нанотекстилю інтер'єрного призначення;

- обґрунтована доцільність проведення поглиблених досліджень властивостей, якості та безпеки інноваційного інтер'єрного текстилю та інтер'єрного нанотекстилю різного цільового призначення;

- обґрунтована потреба більш глибокого та усестороннього вивчення зарубіжного досвіду використання інноваційного текстилю та нанотекстилю в інтер'єрі.

Досліджуючи деякі товарознавчі аспекти формування вітчизняного ринку інтер'єрного нанотекстилю, перш за все вважаємо за доцільне:

- визначити основні напрямки та перспективи розвитку даного сегменту ринку;

– виявити основні переваги і недоліки інтер'єрного інноваційного текстилю та інтер'єрного нанотекстилю;

– оцінити рівень безпечності нанотекстилю інтер'єрного призначення порівняно з традиційними текстильними виробами.

Варто зазначити, що відповіді на ці питання можуть бути отримані тільки за результатами комплексних товарознавчих, маркетингових, хімічних, біологічних і медичних досліджень властивостей інтер'єрного інноваційного текстилю та інтер'єрного нанотекстилю різного цільового призначення.

Оцінюючи наявну в сучасних літературних джерелах інформацію про структуру асортименту, властивості та сфери застосування інноваційного текстилю та нанотекстилю інтер'єрного призначення, необхідно відзначити:

– ця інформація поки не описана в існуючих підручниках із текстильного товарознавства та матеріалознавства;

– вона відсутня поки і в діючих освітніх стандартах, за якими ведеться підготовка фахівців товарознавчо-комерційного профілю в університетах сфери торгівлі;

– обмежений перелік питань, щодо інноваційного текстилю та нанотекстилю інтер'єрного призначення міститься тільки в деяких монографічних [1, 4] і періодичних виданнях [2, 3].

Варто також відзначити, що сьогодні завдяки стрімкому науково-технічному прогресу, появі нових технологій в усіх галузях науки і техніки та розширення сфер їх застосування, особливо популярними на ринку стали так звані «розумні» текстильні матеріали різного цільового призначення, включаючи інтер'єрний текстиль. Для даних інтер'єрних текстильних матеріалів ставляться нові вимоги: вони повинні володіти специфічними властивостями, які необхідні в конкретній сфері діяльності людини, а також вміти змінювати свої властивості в потрібному для людини напрямку під впливом зовнішнього середовища, тобто виробляти відповідну реакцію. Тому, коли з'явилися перші дослідження стосовно інноваційних видів текстилю [1-3], то науковці почали остаточно стверджувати про початок ери «розумного текстилю» (Smart textile, Intelligent textile), а покладені в його основу технології назвали високими, наукомісткими (Hi-tech). Вироби з «розумного текстилю» знайшли широке застосування для екіпірування військовослужбовців, космонавтів, учасників експедицій, альпіністів, спортсменів, текстилю для оздоблення інтер'єрів тощо.

Над дослідженнями формування асортименту та властивостей нанотекстилю та інноваційного текстилю різного цільового призначення працюють вітчизняні та зарубіжні вчені [1-4].

Автором роботи [1] обґрунтовано основи формування асортименту і властивостей текстильної нанопродукції (волокон, ниток, матеріалів і виробів з них). Розглянуто особливості виробництва різного за призначенням текстилю (одягового, спеціального та інтер'єрного призначення). Описано формування асортименту та властивостей «розумного» текстилю різного

цільового призначення. Розглянуто окремі способи виробництва нанопродукції різного цільового призначення, методи оцінки їх якості та безпечності. Сформульовані напрямки розвитку текстильної нанопродукції в XXI столітті. Описано основні ризики від використання нанопродукції та нанотехнологій. Сформульовані основні напрямки розвитку нанонауки про нанотекстиль, а також розвиток ринку текстильної нанопродукції.

В роботі [2] розглянуто новітній асортимент «розумних» текстильних матеріалів для оббивання меблів та оформлення вікон і дверей. В роботі зазначено, що «розумний» текстиль інтер'єрного призначення має володіти широким спектром нових властивостей, що розширюють сфери його застосування:

- необхідною зносостійкістю, брудовідщтовхувальністю, вогнестійкістю, термостійкістю та формостійкістю;
- здатністю самоочищуватися, водонепроникністю;
- нормованим кольорам і відтінкам пофарбувань і їх стійкістю до дії світлопогоди, мокрих обробок та хімічних реагентів.

Авторами обґрунтовано, що «розумний» меблевий текстиль в інтер'єрі повинен бути не тільки простим у догляді, довговічним, але й мати високі художньо-естетичні властивості. Завдяки інноваціям і технологічним досягненням меблеві оббивні тканини можуть мати світловипромінюючі властивості. Також високоякісні меблеві оббивні текстильні матеріали можуть освіжати мікроклімат приміщень.

В роботі [3] описано новітні технології виробництва «розумного» текстилю різного цільового призначення, який має додаткові експлуатаційні властивості, що забезпечуються вбудованими волокнами або функціональними покриттями. Наприклад, підлогові та настінні покриття, такі як килими, які світяться в темряві, що ведуть до аварійних виходів чи ванних кімнат, або покриття стін для ванних кімнат та пралень, які відчувають надмірне накопичення вологи. В роботі обґрунтовано застосування «розумних» тканин з підігрівом, які використовують в на матрацниках, оббивках диванів та стільців, ковдрах та інших текстильних виробках інтер'єрного призначення. Зазначено, що нагрівання інноваційних текстильних меблевих покриттів забезпечує комфорт для людини при зниженні температури навколишнього середовища, а також надає можливість зменшувати загальні витрати на електроенергію. В роботі детально описано особливості та способи виробництва даного інноваційного текстилю інтер'єрного призначення.

Авторами роботи [4] обґрунтовано доцільність широкого використання нанотехнологій для формування асортименту, властивостей, якості та безпечності екотекстилю різного цільового призначення. Обґрунтована доцільність використання нанотехнологій для колористичного оформлення та заключного оброблення текстильних матеріалів різного цільового призначення. При цьому основна увага приділена використанню сучасних

нанотехнологій для надання текстильним матеріалам потрібної атмосферостійкості та біостійкості. Узагальнено зарубіжний досвід використання нанотекстилю у різних галузях (текстильній і швейній промисловості, медицині та інших галузях).

Загальні висновки

1. Основні терміни і положення, що стосуються інтер'єрного інноваційного текстилю та інтер'єрного нанотекстилю і виробів з них, класифікацію та характеристику їх видового асортименту, властивостей, рівня якості та безпечності доцільно оформити та затвердити у вигляді окремих галузевих стандартів для потреб сфери легкої промисловості та торгівлі України.

2. Вимоги до специфіки структури видового асортименту, властивостей, рівня якості та безпечності інтер'єрного інноваційного текстилю та інтер'єрного нанотекстилю і виробів з них слід детально описати в підручниках і навчальних посібниках із текстильного, швейного та трикотажного матеріалознавства та товарознавства.

3. Описати в цих підручниках сучасні методики товарознавчого та маркетингового аудиту названих питань.

4. Інформацію про асортимент, властивості, якість і безпечність інтер'єрного інноваційного текстилю та інтер'єрного нанотекстилю і виробів з них необхідно пов'язати із відповідними ключовими компетентностями для фахівців товарознавчо-комерційного профілю сфери легкої промисловості та торгівлі України і внести їх у діючі освітні стандарти названих спеціальностей.

Література

1. Кричевский Г. Е. Нано-, био-, химические технологии и производство нового поколения волокон, текстиля и одежды / Г. Е. Кричевский. – М. : Изд-во «Известия», 2011. – 528 с.

2. Vicki A. Barbur. Smart Stuff: Conformal Conductive Coatings for Intelligent Textiles [Електронний ресурс] / Vicki A. Barbur, Amy Heintz // Textile world. – 2019. – July 22. – Режим доступу до журн.: <https://www.textileworld.com/textile-world/features/2019/07/smart-stuff-conformal-conductive-coatings-for-intelligent-textiles/>

3. Smart Upholstery and interior textiles [Електронний ресурс] // Fibre2Fashion. – 2014. – apr. – Режим доступу до журн.: <https://www.fibre2fashion.com/industry-article/7315/smart-upholstery-and-interior-textiles>

4. Галик І. С. Проблеми формування та оцінювання екологічної безпечності текстилю : монографія / І. С. Галик, Б. Д. Семак. – Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2014. – 488 с.